

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 20 juni 1996 *

I de förenade målen C-418/93, C-419/93, C-420/93, C-421/93, C-460/93, C-461/93, C-462/93, C-464/93, C-9/94, C-10/94, C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 och C-332/94,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Castelnuovo di Porto, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i de vid den nationella domstolen anhängiga målen mellan

Semeraro Casa Uno Srl

och

Sindaco del Comune di Erbusco (C-418/93),

mellan

Semeraro Mobili SpA

och

Sindaco del Comune di Erbusco (C-419/93),

* Rättegångsspråk: italienska.

mellan

RB Arredamento Srl

och

Sindaco del Comune di Stezzano (C-420/93),

mellan

Città Convenienza Milano Srl

och

Sindaco del Comune di Trezzano sul Naviglio (C-421/93),

mellan

Città Convenienza Bergamo Srl

och

Sindaco del Comune di Stezzano (C-460/93),

I - 2992

mellan

Centro Italiano Mobili Srl

och

Sindaco del Comune di Pineto (C-461/93),

mellan

Il 3C Centro Convenienza Casa Srl

och

Sindaco del Comune di Roveredo in Piano (C-462/93),

mellan

Benelli Confezioni SNC

och

Sindaco del Comune di Capena (C-464/93),

mellan

M. Quattordici Srl

och

Commissario straordinario del Comune di Terlizzi (C-9/94),

mellan

Società Italiana Elettronica Srl (SIEL)

och

Sindaco del Comune di Dozza (C-10/94),

mellan

Modaffari Srl

och

Sindaco del Comune di Trezzano sul Naviglio (C-11/94),

mellan

Modaffari Srl

och

Comune di Cinisello Balsamo (C-14/94),

mellan

Cologno Srl

och

Sindaco del Comune di Cologno Monzese (C-15/94),

mellan

Modaffari Srl

och

Sindaco del Comune di Osio Sopra (C-23/94),

mellan

M. Dieci Srl

och

Sindaco del Comune di Madignano (C-24/94),

mellan

Consorzio Centro Commerciale "Il Porto"

och

Sindaco del Comune di Adria (C-332/94),

angående tolkningen av artiklarna 30, 36 och 52 i EG-fördraget, rådets direktiv 64/223/EEG av den 25 februari 1964 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för verksamhet inom partihandel (EGT nr 56, 1964, s. 863), och rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfä-

rande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT nr L 109, s. 8), i dess lydelse enligt rådets direktiv 88/182/EEG av den 22 mars 1988 (EGT nr L 81, s. 75),

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D. A. O. Edward samt domarna C. Gullmann (referent), P. Jann, L. Sevón och M. Wathelet,

generaladvokat: G. Cosmas,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Semeraro Casa Uno Srl, Semeraro Mobili SpA, Città Convenienza Bergamo Srl och Il 3C Centro Convenienza Casa Srl, kärke vid den nationella domstolen i målen C-418/93, C-419/93, C-460/93 respektive C-462/93, genom advokaterna Franco di Maria, Gianfranco Maestosi, Federico Tedeschini och Arturo Mancini, Rom,
- Consorzio Centro Commerciale "Il Porto", kärke vid den nationella domstolen i mål C-332/94, genom advokaterna Franco di Maria, Gianfranco Maestosi och Federico Tedeschini, Rom,
- Comune di Terlizzi, svarande vid den nationella domstolen i mål C-9/94, genom advokaten Grazia Serini, Bari, och advokaten Antonio Mancini, Rom,

- Greklands regering, genom biträdande juridiske rådgivaren Vassileios Kontolaimos, statens rättsliga råd, och juridiska ombudet Christina Santara, statens rättsliga råd, båda i egenskap av ombud,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom förste juridiske rådgivaren Richard Wainwright och Antonio Aresu vid rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 23 november 1995 av: Semeraro Casa Uno Srl, Semeraro Mobili SpA, Città Convenienza Bergamo Srl, Il 3C Centro Convenienza Casa Srl och Consorzio Centro Commerciale "Il Porto", företrädna av advokaterna G. Maestosi och F. Tedeschini, Sindaco del Comune di Adria, företrädd av advokaten G. Ricapito, Rom, Greklands regering, företrädd av V. Kontolaimos, och kommissionen, företrädd av A. Aresu,

och efter att den 25 januari 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Genom beslut av den 18 juli, den 28 oktober, den 11 november, den 2 och 16 december 1993 samt den 10 oktober 1994, vilka har inkommit till domstolen mellan den 13 oktober 1993 och den 13 december 1994, har Pretura circondariale di

Roma, sezione distaccata di Castelnuovo di Porto, med stöd av artikel 177 i EG-fördraget begärt att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande rörande tolkningen av artiklarna 30, 36 och 52 i fördraget, rådets direktiv 64/223/EEG av den 25 februari 1964 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för verksamhet inom partihandel (EGT nr 56, 1964, s. 863) och rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT nr L 109, s. 8), i dess lydelse enligt rådets direktiv 88/182/EEG av den 22 mars 1988 (EGT nr L 81, s. 75, nedan kallat direktiv 83/189).

- 2 Frågorna har uppkommit inom ramen för de åtgärder som en offentlig myndighet har vidtagit gentemot ansvariga företrädare för stormarknader med anledning av att dessa har brutit mot de italienska bestämmelserna rörande öppethållandetider för detaljhandeln på sön-och helgdagar.
- 3 Den italienska lagen nr 558 av den 28 juli 1971 reglerar handelns öppethållandetider och verksamheten inom detaljhandeln. I artikel 1.2 a i denna lag föreskrivs att butikerna skall vara helt stängda på sön-och helgdagar, utom i sådana undantagsfall som anges i lagen. De särskilda bestämmelserna rörande öppethållandetider bestäms av regionerna. I artikel 10 i lagen föreskrivs administrativa sanktioner vid överträdelse av bestämmelserna. Tillsynen av att gällande regler efterlevs ankommer på borgmästarna för de berörda kommunerna, som kan verkställa sanktioner.
- 4 Kärandena vid den nationella domstolen (nedan kallade kärandena) driver köpcentrer som ligger i olika kommuner. Då dessa köpcentrer har hållits öppna vissa sön-och helgdagar, har borgmästarna i de berörda kommunerna vidtagit administrativa sanktioner gentemot kärandena.

- 5 Dessa har därför väckt talan vid den hänskjutande domstolen. De har gjort gällande att en betydande del av omsättningen från de aktuella köpcentrerna avsåg produkter från andra medlemsstater. Enligt deras uppfattning är de ifrågavarande bestämmelserna följaktligen oförenliga med gemenskapsrätten och särskilt med artikel 30 i fördraget.
- 6 Mot denna bakgrund har den nationella domstolen beslutat att förklara målet vilande och i de förenade målen C-418/93, C-419/93, C-420/93, C-421/93, C-460/93, C-461/93, C-462/93, C-464/93, C-9/94, C-10/94, C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94 och C-24/94 ställa följande tolkningsfrågor:

”1) Utgör en nationell bestämmelse enligt vilken detaljhandeln (utom beträffande vissa närmare angivna produkter) inte får hålla öppet på sön-och helgdagar (varvid den sanktion som är föreskriven för lagöverträdarna är tvångsstängning av affären), men enligt vilken det *inte* är förbjudet att utföra internt arbete på sådana dagar, vilket medför en märkbar nedgång i försäljningen inom denna handel, bland annat vad gäller produkter med ursprung i andra medlemsstater, med en därav följande nedgång av importvolymerna från dessa stater,

a) en åtgärd vars verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 30 i EEG-fördraget och de bestämmelser i den gemenskapsrättsliga sekundärrätten som har antagits med tillämpning av de principer som är fastlagda i denna artikel, eller

b) ett medel för godtycklig diskriminering eller dold diskriminering av handeln mellan medlemsstaterna, eller

c) en åtgärd som inte står i proportion till det sociala och/eller ideella syfte som eventuellt eftersträvas med den nationella bestämmelsen och som inte är ägnad att uppnå detta,

eftersom

— det i stormarknader och köpcenter (till vilken kategori sökandena hör) i genomsnitt säljs fler varor som har importerats från andra medlemsstater än i mindre och medelstora affärer, och

— den omsättning som sker i stormarknader och köpcenter på söndagarna *inte* kan kompenseras genom de inköp som kunderna gör under de andra dagarna i veckan, eftersom dessa inköp sker i affärer som huvudsakligen gör sina inköp hos inhemska producenter?

2) För den händelse fråga 1 besvaras jakande önskas besked om huruvida den åtgärd som vidtas med anledning av ifrågavarande nationella bestämmelse omfattas av de undantag från artikel 30 som anges i artikel 36 i EEG-fördraget eller i andra gemenskapsrättsliga bestämmelser.”

7 I mål C-332/94 har den nationella domstolen ställt följande frågor:

”— I stormarknader och köpcenter, som oftast är belägna i utkanten av eller utanför städerna, erbjuds och säljs normalt fler varor som har importerats från andra medlemsstater i Europeiska gemenskapen än som erbjuds och säljs i små och medelstora butiker, som — till skillnad från de förstnämnda — ligger spridda inom områden som kan utgöras av stadsbebyggelse men inte behöver vara det.

- Den försäljning som sker i stormarknader och köpcentrer under den korta tid som dessa får hålla öppet på söndagarna är i sig större än den försäljning som sker där på vardagarna.

 - Den försäljning som inte kan ske i stormarknader och köpcentrer på sön-och helgdagar kompenseras inte av den försäljning som sker där på vardagarna, vilket leder till att efterfrågan, som inte kan täckas här, styrs mot andra försäljningsställen (de små och medelstora butikerna som ligger närmare konsumenterna och som är lättare åtkomliga även under vardagarna), som i stort sett bara köper in inhemska varor.
- 1) Utgör en nationell bestämmelse enligt vilken detaljhandeln (med undantag för vissa varor) inte får hållas öppen under sön-och helgdagar (varvid den sanktion som är föreskriven för lagöverträdarna är tvångsstängning av butiken), men enligt vilken det *inte* är förbjudet att utföra internt arbete på sådana dagar, och där sanktionen för lagöverträdarna är tvångsstängning och återkallelse av tillståndet
- a) en åtgärd som med hänsyn till sin verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 30 i EEG-fördraget och de bestämmelser i den gemenskapsrättsliga sekundärrätten som har antagits med tillämpning av de principer som är fastlagda i denna artikel, eller

 - b) ett medel för godtycklig diskriminering eller dold diskriminering av handeln mellan medlemsstaterna, eller

 - c) en åtgärd som inte står i proportion till det sociala och/eller ideella syfte som eventuellt eftersträvas med den nationella bestämmelsen och som inte är ägnad att uppnå detta, eller

- d) en överträdelse av bestämmelserna i artikel 52 i EEG-fördraget om etableringsfriheten och de gemenskapsrättsliga föreskrifter som därefter har antagits med tillämpning av denna princip, eller, åtminstone

- e) en överträdelse av artikel 2.2 i direktiv 64/223/EEG om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för verksamheter inom partihandel, eller

- f) en överträdelse av direktiven 83/189/EEG och 88/182/EEG om undanröjandet av tekniska handelshinder mellan medlemsstaterna, med hänsyn till att förbudet mot affärernas öppethållande på söndagarna endast framstår som ett generellt förbud, medan det i verkligheten innehåller undantag för en rad varor, som — bortsett från vissa synnerligen sällan förekommande oundvikliga fall — helt och hållet är av inhemskt ursprung?

2) För den händelse fråga 1 besvaras jakande på alla punkter önskas besked om huruvida den åtgärd som vidtas med anledning av ifrågavarande nationella bestämmelse omfattas av de undantag från artikel 30 som är föreskrivna i artikel 36 i EEG-fördraget eller i andra bestämmelser i gemenskapsrätten.”

8 Genom beslut som har meddelats av domstolens ordförande den 10 november 1993, den 27 januari och den 23 februari 1994 har vissa av målen förenats vad gäller det skriftliga och det muntliga förfarandet och domen. Genom beslut som har meddelats av ordföranden för domstolens femte avdelning den 19 oktober 1994 har samtliga mål förenats beträffande det muntliga förfarandet och domen

Artikel 30 i fördraget

- 9 Inledningsvis bör erinras om att domstolen i dom av den 2 juni 1994 i målen Punto Casa och PPV (C-69/93 och C-258/93, Rec. s. I-2355) har tagit ställning till frågor från samma nationella domstol som väsentligen hade samma innehåll som de frågor beträffande vilka förhandsavgörande har begärts i nu förevarande mål, beträffande mål C-332/94 dock med undantag för den första frågan d—f.

- 10 I den ovan nämnda domen i målen Punto Casa och PPV har domstolen stött sig på domen i målen Keck och Mithouard (dom av den 24 november 1993, C-267/91 och C-268/91, Rec. s. I-6097).

- 11 I den ovan nämnda domen i målen Keck och Mithouard, som handlade om nationella lagbestämmelser angående ett generellt förbud mot återförsäljning av varor till underpris, fastslog domstolen att sådana lagbestämmelser visserligen kunde begränsa omsättningen och således även omsättningen av varor från andra medlemsstater i den mån som näringsidkarna därigenom avskars från att använda en bestämd säljfrämjande metod. Domstolen ställde sig emellertid frågan om en sådan möjlighet var tillräcklig för att ifrågavarande lagbestämmelser skulle kunna betraktas som en åtgärd vars verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 30 i fördraget (punkt 13).

- 12 Domstolen uttalade i detta hänseende att den inte ansåg att nationella föreskrifter som begränsar eller förbjuder vissa säljformer som tillämpas på varor från andra medlemsstater är ägnade att — på sätt som avses i domen i målet Dassonville (dom av den 11 juli 1974, 8/74, Rec. s. 837, punkt 5) — direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt hindra handeln mellan medlemsstaterna, förutsatt att dessa bestämmelser gäller för alla näringsidkare som utövar verksamhet i landet och förutsatt att

bestämmelserna såväl rättsligt som faktiskt påverkar avsättningen av inhemska varor och varor från andra medlemsstater på samma sätt (punkt 16).

- 13 Domstolen påpekade att när dessa förutsättningar är uppfyllda skall tillämpningen av sådana föreskrifter på försäljningen av varor från en annan medlemsstat som uppfyller kraven i denna stat inte anses hindra dessa varors tillträde till marknaden eller försvåra deras tillträde vid en jämförelse med inhemska varor. Dessa föreskrifter omfattas därmed inte av tillämpningsområdet för artikel 30 i fördraget (punkt 17).
- 14 I den ovan nämnda domen i målen Punto Casa och PPV fastslog domstolen först att beträffande sådana bestämmelser som rör de närmare omständigheterna under vilka varor får säljas till konsumenterna, såsom i förevarande mål, var de villkor som hade uppställts i den ovan angivna domen i målen Keck och Mithouard uppfyllda (punkt 13). Domstolen konstaterade vidare att de aktuella bestämmelserna var tillämpliga på alla berörda näringsidkare, oavsett de ifrågavarande varornas ursprung, och att de inte påverkade avsättningen av varor från andra medlemsstater annorlunda än avsättningen av inhemska varor (punkt 14).
- 15 Mot bakgrund härav uttalade domstolen att artikel 30 i fördraget skall tolkas på så sätt att den inte är tillämplig på nationella bestämmelser om affärernas öppethållandestider som omfattar alla näringsidkare som utövar verksamhet inom landets territorium och som, såväl rättsligt som faktiskt, påverkar avsättningen av inhemska varor och varor från andra medlemsstater på samma sätt.
- 16 Efter det att dom hade meddelats i målen Punto Casa och PPV, som har nämnts ovan, anmodade EG-domstolen den nationella domstolen att svara på om domen utgjorde ett fullständigt svar på de frågor som denna hade ställt med anledning av

målen C-418/93, C-419/93, C-420/93, C-421/93, C-460/93, C-461/93, C-462/93, C-464/93, C-9/94, C-10/94, C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94 och C-24/94, vilka samtliga hade varit vilande i avvaktan på dom i målen Punto Casa och PPV.

- 17 I sitt svar angav den nationella domstolen att den önskade att förfarandet beträffande de mål som var anhängiga vid EG-domstolen skulle återupptas, varvid den i huvudsak hänvisade till att de ifrågavarande bestämmelserna på grund av den italienska marknadens särskilda struktur orsakade en indirekt diskriminering av importerade varor.
- 18 Den nationella domstolen uppgav bland annat att den italienska marknaden kännetecknas av, å ena sidan, ett stort antal små butiker som vänder sig till en mycket begränsad kundkrets och, å andra sidan, stora köpcentrer som ligger i utkanten av eller utanför städerna. Konsumenterna har endast begränsad tid till sitt förfogande under vardagarna och har därför endast möjlighet att utan besvär besöka dessa köpcentrer under söndagarna. Därtill kommer den omständigheten att dessa centrer inte är lättåtkomliga och inte besöks tillräckligt ofta. Detta medför att efterfrågan inriktas mot de små butikerna, som ligger närmare konsumenterna, och följaktligen mot inhemska varor, på grund av att man i de små affärerna vanligtvis inte hittar samma urval och samma antal av utländska varor.
- 19 Med hänsyn till dessa omständigheter ansåg den nationella domstolen att de ifrågavarande bestämmelserna inte faktiskt påverkade avsättningen av inhemska varor på samma sätt som varor från andra medlemsstater.
- 20 Den nationella domstolen motiverade och formulerade sina frågor i mål C-332/94 med utgångspunkt från motsvarande synpunkter.
- 21 Enligt kändandena har de nationella bestämmelserna faktiskt den verkan som den nationella domstolen har beskrivit och de villkor som har uppställts i domen i målen Keck och Mithouard är därför inte uppfyllda.

- 22 Svaranden i mål C-9/94, Comune di Terlizzi, den grekiska regeringen och kommissionen anser att den ovan nämnda domen i målen Punto Casa och PPV utgör ett fullständigt och korrekt svar på den fråga som den nationella domstolen ställt avseende artikel 30.
- 23 Det kan i detta sammanhang anmärkas att vad den nationella domstolen har anfört beträffande verkningarna av ifrågakvarande nationella bestämmelser i huvudsak är identiskt med vad den anförde i de ovan nämnda målen Punto Casa och PPV.
- 24 Med hänsyn till dessa omständigheter kan det vidare anmärkas att syftet med de omtvistade föreskrifterna inte synes vara att reglera handeln mellan medlemsstaterna eller, som helhet betraktat, medföra att importerade varor diskrimineras i förhållande till inhemska varor vad beträffar tillträdet till marknaden. Det kan här erinras om att nationella föreskrifter enligt vilka avsättningen av en vara begränsas generellt och följaktligen även importen av densamma inte endast av detta skäl kan anses begränsa möjligheten av att dessa importerade varor får tillträde till marknaden i större utsträckning än motsvarande inhemska varor. Såsom domstolen påpekade i punkt 13 i den ovan nämnda domen i målen Keck och Mithouard, är den omständigheten att nationell lagstiftning generellt sett kan medföra en begränsning av försäljningsvolymerna och således även av försäljningsvolymerna för varor från andra medlemsstater inte tillräcklig för att denna lagstiftning skall kunna betraktas som en åtgärd vars verkan motsvarar en kvantitativ importrestriktion.
- 25 Domstolen har i en rad avgöranden fastslagit att det syfte som eftersträvas med sådana nationella föreskrifter som i förevarande mål är berättigat i förhållande till gemenskapsrätten. Nationella föreskrifter genom vilka affärernas öppethållandeti-der begränsas är nämligen ett uttryck för vissa val med hänseende till nationella eller regionala sociokulturella särdrag. Det ankommer på medlemsstaterna att göra dessa val i överensstämmelse med de krav som följer av gemenskapsrätten (se särskilt dom av den 16 december 1992, B & Q, C-169/91, Rec. s. I-6635, punkt 11).

- 26 I den ovan nämnda domen i målet B & Q uttalade domstolen således att det i artikel 30 stadgade förbudet inte är tillämpligt på nationella föreskrifter, enligt vilka det är förbjudet för detaljhandeln att hålla öppet på söndagarna.
- 27 Det kan slutligen fastslås att det under förevarande förfarande inte har framkommit några nya omständigheter som eventuellt skulle kunna motivera en annan bedömning än den som domstolen har gjort i de ovan nämnda domarna i målen Punto Casa och PPV respektive B & Q.
- 28 Det svar som skall ges till den nationella domstolen är att artikel 30 i fördraget skall tolkas på så sätt att den inte är tillämplig på nationella föreskrifter om affärernas öppethållandetider som omfattar alla näringsidkare som utövar verksamhet inom landets territorium och som, såväl rättsligt som faktiskt, påverkar avsättningen av inhemska varor och varor från andra medlemsstater på samma sätt.

Artikel 52 i fördraget och direktiv 64/223

- 29 I mål C-332/94 har den nationella domstolen dessutom frågat om artikel 52 i fördraget och direktiv 64/223 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för verksamhet inom partihandel hindrar sådana nationella föreskrifter om affärernas öppethållandetider som är föremål för bedömning i det mål som är anhängigt där.
- 30 Vad beträffar direktiv 64/223 kan anmärkas att det syftar till att genomföra etableringsfriheten i fråga om verksamhet inom partihandeln på det sätt som med direkt effekt efter övergångstidens utgång säkerställs i artikel 52 i fördraget (jämför i detta

sammanhang dom av den 12 november 1987, Conradi m. fl., 198/86, Rec. s. 4469, punkt 8).

- 31 Därav följer att det i förevarande mål inte finns någon anledning att behandla direktiv 64/223 oberoende av artikel 52 i fördraget.
- 32 Beträffande artikel 52 räcker det med att, såsom redan har skett, konstatera att den ifrågavarande lagstiftningen omfattar alla näringsidkare som utövar verksamhet inom landets territorium, att den i övrigt inte har som syfte att reglera villkoren för de berörda företagens etablering och, slutligen, att den begränsade verkan som den skulle kunna ha på etableringsfriheten är alltför osäker och alltför indirekt för att den förpliktelse som den innehåller skulle anses kunna vara ägnad att begränsa denna frihet.
- 33 Därav följer att varken artikel 52 i fördraget eller direktiv 64/223 utgör hinder för sådana nationella föreskrifter om butikernas öppethållandetider som är aktuella i målet vid den nationella domstolen.

Direktiv 83/189

- 34 I mål C-332/94 önskar den nationella domstolen slutligen få klarhet i om direktiv 83/189 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, i dess lydelse enligt rådets direktiv 88/182, är tillämpligt på sådana nationella föreskrifter om affärernas öppethållandetider som är aktuella i målet vid den nationella domstolen.

- 35 Det räcker här med att fastslå att direktivet, oberoende av om det var tillämpligt vid tidpunkten för de omtvistade faktiska omständigheterna, inte är tillämpligt ratione materiae på sådana nationella föreskrifter om affärernas öppethållandetider som är aktuella i målet vid den nationella domstolen.
- 36 Enligt artikel 8 i direktivet omfattar skyldigheten att göra en föregående anmälan varje förslag till tekniska föreskrifter.
- 37 Begreppet ”teknisk föreskrift” definieras i artikel 1.5 i direktiv 83/189 som ”tekniska specifikationer, inbegripet tillämpliga administrativa bestämmelser, som är rättsligt eller faktiskt tvingande vid marknadsföring eller användning i en medlemsstat eller en större del därav, med undantag för sådana specifikationer som har fastställts av lokala myndigheter”. Enligt artikel 1.1 avses med termen ”teknisk specifikation en i ett dokument intagen specifikation som fastställer de egenskaper som krävs av en produkt, exempelvis kvalitetsnivåer, prestanda, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav på produkten som avser terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning eller etikettering”.
- 38 Den i direktivet föreskrivna skyldigheten att göra anmälan är följaktligen inte tillämplig på nationella föreskrifter som inte reglerar de egenskaper som krävs för en vara utan endast reglerar öppethållandetiderna för affärer.
- 39 Därav följer att direktiv 83/189 inte är tillämpligt på sådana nationella föreskrifter om butikernas öppethållandetider som är aktuella i målet vid den nationella domstolen.

Rättegångskostnader

- 40 De kostnader som har förorsakats den grekiska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 18 juli, den 28 oktober, den 11 november, den 2 och den 16 december 1993 samt den 10 oktober 1994 förts vidare av Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Castelnuovo di Porto — följande dom:

- 1) Artikel 30 i EG-fördraget skall tolkas på så sätt att den inte är tillämplig på nationella föreskrifter om butikernas öppethållandetider som omfattar alla näringsidkare som utövar verksamhet inom landets territorium och som, såväl rättsligt som faktiskt, påverkar avsättningen av inhemska varor och varor från andra medlemsstater på samma sätt.
- 2) Artikel 52 i EG-fördraget och rådets direktiv 64/223/EEG av den 25 februari 1964 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för verksamhet inom partihandel utgör inte hinder för sådana nationella föreskrifter om butikernas öppethållandetider som är aktuella i målet vid den nationella domstolen.

- 3) Rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, i dess lydelse enligt rådets direktiv 88/182/EEG av den 22 mars 1988, är inte tillämpligt på sådana nationella föreskrifter om butikernas öppethållandetider som är aktuella i målet vid den nationella domstolen.

Edward

Gulmann

Jann

Sevón

Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 20 juni 1996.

R. Grass

D. A. O. Edward

Justitiesekreterare

Ordförande på femte avdelningen